

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПІСКІВСЬКОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ГІМНАЗІЇ ШЛЯХОМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЬОВОГО ПРОЕКТУ «ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ» У РАМКАХ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ

Любов Малишева,

*заст. директора з навчально-виховної роботи
Пісківської гуманітарної гімназії, Бородянський р-н Київської обл.*

Стаття презентує проект «Профільне навчання». Йдеться про завдання і пріоритети, шляхи реалізації й очікувані результати проекту.

Ключові слова: профільне навчання, учні старшої школи.

The article presents the project «Specialized education». We're talking about the objectives of the project and its priorities, ways of its implementation and expected results of the project.

Keywords: specialized education, high school students.

Стаття посвячена презентації проекту «Профильное обучение». Речь идет о заданиях и приоритетах, путях реализации и ожидаемые результаты проекта.

Ключевые слова: профильное обучение, старшеклассник.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими і практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку українського суспільства освіта відіграє важливу роль. Її парадигми оновлюються, трансформуються, виникають нові, що враховують інтеграцію в світовий економічний та ін формаційний простір. Профільне навчання у загальноосвітніх навчальних закладах стало вимогою сьогодення. Передусім, це стосується старшої школи. Однак, виходячи із завдань освіти, можна стверджувати, що профільна спрямованість навчання має пронизувати всі ланки шкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення змісту освіти у старшій школі є важливою і складною проблемою профільного навчання. З одного боку, як вважають науковці, зміст профільного навчання має бути побудований із урахуванням сучасних здобутків дидактики. З іншого боку, у навчально-виховному процесі слід зважати на соціально-педагогічні чинники, враховувати гносеологічну цінність навчальних предметів [4]. Навчально-виховний процес в освітньому середовищі гімназії (особливо, коли цей навчальний заклад у сільській місцевості) має низку специфічних проблем і особливостей, пов'язаних із формуванням системи знань [1] і ціннісно-смыслових орієнтацій старшокласників [2].

Вимоги до якості профільної освіти зростають. Зміст інваріантного компонента не завжди задовольняє потреби учнів старшої школи: 73,44% опитаних гімназистів вказали, що їм цікаво вивчати ті предмети, зміст яких їх

готує до життя; 64,06% цікаво вивчати предмети, що сприяють розширенню їхнього світогляду; 56,25% віддають перевагу знанням, які потрібні під час вступу до вищих навчальних закладів; 25,00% цікавляться знаннями про навколишній світ, а отже, прагнуть побачити своє місце у ньому [3, с. 17].

На думку Г. Васьківської, зміст освіти має орієнтуватися на: функціональне використання здобутих знань (профільне спрямування знань, практична значущість їх); фундаментальний характер знання (можливість здобувати нові знання на основі засвоєних); вимоги суспільства, відображаючи реалії сьогодення; формування особистісних цінностей і ціннісно-смыслових орієнтацій учня [4, с. 21].

Мета статті – презентувати цільовий проект «Профільне навчання» у рамках програми розвитку Пісківської гуманітарної гімназії.

Основна частина. Комплексно-цільова програма розвитку нашої гімназії на 2015–2020 рр., як і попередня, розроблена з метою визначення шляхів розвитку закладу. Вона напрацьована з урахуванням вимог щодо підготовки людини до життя в інноваційному суспільстві. Тож гімназія має формувати в дитини сучасну систему цінностей, орієнтація на яку дасть змогу випускникові максимально самореалізуватися, жити, діяти, приймати рішення, бути конкурентоспроможним у різних сферах життя на основі здобутих знань, умінь, навичок. Організація навчально-виховного процесу гімназії базується на науково обґрунтованому виборі педагогічними працівниками програм, форм, методів і засобів навчання й виховання. Стиль стосунків викладачів та учнів вибудовується за принципами співпраці й толерантності.

З моменту відкриття закладу у гімназії запроваджене поглиблене вивчається української, англійської мови. Вивчається як друга іноземна німецька мова, а з 2014/2015 н.р., крім факультативного курсу, – польська мова з 5 класу. Поряд із традиційними застосовуються інноваційні технології навчання, ведеться пошукова, науково-дослідна робота. У новій програмі передбачаємо, крім вивчення профільних курсів за вибором, запровадження вивчення художньо-естетичних курсів, спрямованих на розширення кругозору гімназистів, формування в них загальнолюдських норм моралі, культури спілкування. Нам не вдалося повною мірою реалізувати завдання попередньої програми.

Так у проекті «*Профільне навчання*» було передбачене забезпечення поглибленого вивчення окремих предметів, програми повної середньої освіти, створення умов для значної диференціації змісту освіти старшокласників, розширення можливостей соціалізації учнів. Однак, як показав вступ випускників, нами проводиться недостатня робота в напрямку професійної орієнтації випускників профільних гуманітарних класів, що є суттєвим недоліком.

Удосконалення профільної освіти розпочали з перегляду умов конкурсного набору учнів. Замість математики ввели тестування з англійської мови. Оскільки це стало можливим, відтак до нас приходять випускники початкових класів, які вже вивчали іноземну. Переглянули потреби учнів у профілізації варіативної частини навчального плану: курси за вибором (економіка, основи споживчих знань, стежками козацької звитяги) замінили курсами на підсилення грамотності учнів («Орфографічний практикум», «Практикум з

правопису», «Практикум з синтаксису української мови», «Цікава орфографія»), в яких учні відчули потребу в зв'язку з підготовкою до ЗНО з української мови та літератури. Ці та інші шляхи удосконалення навчально-виховного процесу визначені в цільовому проекті «Профільне навчання», мета якого: забезпечення рівного доступу до здобуття якісної загальноосвітньої, профільної та допрофесійної підготовки учнівської молоді; виявлення й розвиток її професійних інтересів; реалізація ідей неперервної освіти впродовж життя.

Завдання проекту:

- забезпечити рівний і безоплатний доступ старшокласників до профільної та початкової допрофесійної підготовки;
- забезпечити диференціацію, варіативність навчання;
- сприяти поєднанню загальноосвітньої та професійної освіти;
- спрямувати підлітків щодо майбутньої професійної діяльності;
- налагодити зв'язки з вищими та науково-дослідними установами;
- налагодити моніторинговий супровід ефективності профільного навчання;
- забезпечити сучасну матеріально-технічну базу для організації якісного профільного навчання.

Пріоритети проекту: формування соціальної, комунікативної, інформаційної компетенцій учнів на профільному рівні та створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки.

Шляхи реалізації проекту подаємо в таблиці [5, с. 20–21]:

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
1	Продовжити роботу над удосконаленням організаційно-педагогічних та інформаційних умов реалізації профільного навчання	2015–2020 рр.	Адміністрація, члени педколективу
2	Використовувати психологічні методики для визначення професійного спрямування учнів	2015–2020 рр.	Адміністрація, члени педколективу
3	Розробити алгоритм створення й організаційного забезпечення діяльності міжпрофільних мобільних груп відповідно до запитів і потреб старшокласників	2015–2020 рр.	Адміністрація, члени педколективу
4	Провести моніторингове дослідження готовності педагогічних кадрів для роботи в профільних класах	До 2016 р.	Практичний психолог
5	Забезпечити умови для розвитку творчих здібностей учнів, реалізації їх природних задатків, нахилів, включивши до варіативної складової навчальних планів спецкурси та факультативи	2015–2020 рр.	Адміністрація
6	Формувати мережу профільних класів відповідно до потреб і запитів учнів	2015–2020 рр.	Адміністрація
7	Здійснити перехід на кабінетну систему й забезпечити навчальні кабінети сучасними засобами навчання відповідно до визначених профілів	2015–2016 рр.	Адміністрація

8	Забезпечити координацію інформаційних і ресурсних потоків між закладом та вишами	2015–2020 рр.	Адміністрація
9	Розміщувати інформацію з питань змісту й напрямів профілізації гімназії на веб-сайті закладу	2015–2020 рр.	Адміністрація
10	Створити оптимальні умови для творчого розвитку особистості кожного вчителя й учня, формувати предметні знання й уміння як основу засвоєння предметних і ключових компетентностей.	2015–2020 рр.	Адміністрація
11	Розширити мережу факультативів, спецкурсів, гуртків для учнів 10-11-х класів із метою поглибленого вивчення окремих предметів	2015–2020 рр.	Адміністрація
12	Здійснювати моніторинг щодо відстеження ефективності системи профільного навчання	2015–2016 рр.	Адміністрація
13	Проводити системний моніторинг щодо вивчення думки учнів, батьків, педагогів із питань організації профільного навчання	205–2020 рр.	Адміністрація
14	Здійснювати корекцію концептуальних підходів до організації профільного навчання відповідно до обраних моделей	2015–2020 рр.	Адміністрація
15	Розробити електронні програмно-методичні комплекси для навчання дітей у контексті інформаційно-навчального середовища з проблем профільного навчання	До 2017 р.	Заступники директора з НВР, керівники творчих груп
16	Розробити модель дистанційної освіти для старшокласників, використовуючи потенціал ВНЗ	2015–2020 рр.	Адміністрація, творча група

Фінансування – у межах бюджетного фінансування із залученням позабюджетних надходжень.

Очікувані результати. За реалізації проекту «Профільне навчання» ефективно впроваджуватимуться нові моделі профільного навчання, а також здійснюватиметься підготовка педагогів для реалізації профільного навчання і створюватимуться умови для вибору учнями профілю навчання згідно з їхніми інтересами. Як результат – підготовка учнів до свідомого вибору майбутньої професії буде якіснішою.

Література

1. *Васьківська, Г. О.* Формування системи знань про людину в учнів старшої школи: теорія і практика : монографія [Текст] / Г. О. Васьківська. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 512 с.

2. *Косянчук, С. В.* Формування у старшокласників ціннісно-сміслових орієнтацій у процесі навчання предметів гуманітарного циклу: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання [Текст] / Сергій Володимирович Косянчук ; Інститут педагогіки НАПН України. – Київ, 2015. – 336 с.

3. *Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі в умовах профільного навчання (2012–2014). Аналітико-констатувальний, пошуково-теоретичний етапи :* Матер. наук.-практ. семінару для вчителів «Теоретико-методичні засади формування системи знань про людину в учнів старшої школи в умовах фундаменталізації змісту освіти», Тетерівська гімназія Бородянського р-ну Київської обл., 16 квіт. 2013 р.] / [вступ. ст., наук. ред. Г. О. Васьківської; упоряд. С. В. Косянчука]. – К. : Лабораторія дидактики Ін-ту педагогіки НАПН України, 2013. – Вип. 2. – 48 с.

4. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика : кол. монограф. / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. Е. Трубачева, С. П. Бондар, Л. А. Липова, О. В. Барановська, С. В. Косянчук, Н. В. Захарчук] ; за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської. – К. : Пед. думка, 2015. – 288 с.: іл. – Бібліограф.: 310 назв. – С. 250–271.

5. Цільові проекти – основа розвитку навчального закладу. З досвіду роботи Тетерівської гімназії : метод. посіб. / [упоряд.: В. М. Кукілевська, О. О. Клокун, Л. В. Корякіна, Л. М. Малишева] / Інститут педагогіки НАПН України ; Тетерівська гімназія. – К. : Від. дидактики Ін-ту пед. НАПН України, 2015. – 44 с.